

מסורת הש"ס

א) חסותא דמאי פ"ג ע"ג. ב) לפי ח"א. ג) וברכות י"ג וי"ח מה שרש"י נדרו, ד) ז"ל השלישים לך דוד ועמך בן ישי שלום שלום לך אמר"י ט' ט) ברכות ה' ו) פ"א שאכל ג' מנחה על הגליון בברכות ט"ז. פי' ה"ל ששין בן זימס. ט) מ"א: מ"דן שאמ"ר, ט) ודעיהת פ"ה ט"ז.

תורה אור השלם

- 1. כי מלכות ימלכו וירדוים יתקפו צדק: מסלי ח טו 2. ויהי לבשה את עשוי ראש השלישים לך דוד ועמך בן ישי שלום שלום לך ושלום לזרעך בן עזרך אלהיך ויקבל דוד ואתם קראש הגדה. רבי ה"מס א י"ב י"ג 3. ויהי עש מלך לברהמך ואכלת וקבטת: רב"ס י"א טו

גליון הש"ס

נ"ב רב חמאי פ"ק פ"ג ובר' פ"ג ברכות דף ק' פ"ג ומהרש"א פ"ה ט"ז

מוסר רש"י

נותנת לה ואוכלת השתא מיגב גבא חלופי לא מיהלפא אמר רב יוסף התם נמי מוריא ואמרה תורא מדישה קאביל (העיד ר' יוסי בן המשולם משום ר' יוחנן אחוי שאמר משום ר"א בן חסמא "אין עושין חלת עם הארץ במהרה אבל עושין עיסת חוליו במהרה ונטול הימנה כדי חלה ומניחה בכפישא או באנחותא וכשבא ע"ה ליטול נוטל את שתיהן ואינו חושש ומעמא מאי א"ר יוחנן 'משום כדי חייו דגבל ומשום כדי חייו דבדר וצריכא דאי אשמועינן גבל משום דלא נפיש אגריה אבל בדר דנפיש אגריה אימא לא ואי אשמועינן בדר משום דלא שכיח ליה אבל גבל דשכיח ליה אימא לא צריכא אמר מר נוטל הימנה כדי חלה ומניחה בכפישא או באנחותא וכשבא ע"ה ליטול נוטל את שתיהן ואינו חושש וליחוש דילמא נגע בה דראמר' ליה חזי אי נגעת בה הדרא למיבלא וליחוש דילמא לא איכפת ליה השתא לתקוני קא מיכיון מיכפת לא איכפת ליה אמר מר נוטל הימנה כדי תרומה ומניחה בכליו של חבר וכשבא ע"ה ליטול נוטל את שתיהן ואינו חושש וליחוש דילמא נגע בה בשלמא התם אית ליה היכרא הנבא מאי היכרא אית ליה ד'מנה ליה בכלי גללים בכלי אבנים בכלי אדמה א"ה מאי איריא דהבר אפי' דעם הארץ נמי ה"ג קאמר בכלים של עם הארץ הראויין להשתמש בהן חבר: מחזיקין ידי עכו"ם בשביעית: מחזיקין והאמר רב דימי בר שישנא משמיה דרב 'אין עורדין עם העכו"ם בשביעית 'אין כופלין שלום לעובד בעלמא כי הא דרב יהודה אמר להו אחוזקו רב ששת אמר להו אשרתא: ואין כופלין שלום לעובד כוכבים: ר' רב חסדא מקדים ויהיב להו שלמא רב כהנא א"ל שלמא למו: ושואלין בשלומן: השתא אחוזקי מחזיקין שואלין בשלומן מיבעיא אמר רב ייבא ל' נצרכא אלא ליום אידם דתניא לא יכנס אדם לביתו של עובד כוכבים ביום אידם ויתן לו שלום 'מצאו בשוק נתן לו בשפה רפה ובכבוד ראש 'רב הונא ורב חסדא הוו יתבי חליף ואויל גניבא א"ל חד לחבריה ניקום מקמיה 'דבר אוריין הוא אמר לו ומקמי פלגאה ניקום אדהכי אתא איהו לגבייהו אמר להו שלמא עליכו מלכי שלמא עליכו מלכי אמרו ליה מנא לך דרבנן איקרו מלכים אמר להו דכתיב 'בי מלכים ימלוכו וגו' אמרו ליה ומנא לך דכפלינן שלמא

הניזקין פרק חמישי גיטין

סב.

דאמר רוב עמי הארץ מעשרין הן שרי לסייע' אף בזמן שהיא טהורה דהא בוררת קמני במתניתין ואי אפשר שלא תגע ומפ' ר"ת וכן ר"ח דלשת חבר טומנת עם אשת עם הארץ איירי בתבואה של חבר ובתוספתא(י) דקמי אשתו של עם הארץ טומנת עם אשתו של חבר בזמן שאשת עם הארץ מחוקת ע"מא בטומאה שאו היא טהרת מליגע בתבואה אבל לא בזמן שהיא מחוקת ע"מא טהורה שאינה טהרת מליגע ומטמאה ורשב"א אומר אף בזמן שמחוקת ע"מא בטומאה לא תטמון מפני שחברתה אשת עם הארץ אחר שסבורה שהיא טהורה טומנת לה ואוכלת והשפא פ"ד בפשיטות השפא מיגול גולה תבואה של אשת חבר צע"כ חלופי מיבעיא: 'אין עושין חלת עם הארץ במהרה. פי' בקונטרס לפי שכבר נטמאה העיסה ביד ע"ה וכהן יסמוך על הגבל שהיא חבר ויהא סבור שהחלה טהורה ולפירושו אס' יפרש מתקום אחר על אותה עיסה חלמו טהורה ונראה דככל עינן אסור דכל עיקר לא החירו אלא כדי חייו ולא החירו אלא היא שנוטל חבר מכל העיסה אבל משום שר חלה גרידא משום היא פורתא לא החירו דחיישין דלמא נגע: ומניחה בב"י ש"פ חב' נראה דלא נקט כפישא ואנחותא לפי שהן פשוטי כלי עץ ולא חזו לוימס: 'אין עורדין עם העכו"ם בשביעית. והא דקאמר דפרק זה בורר (בסדרין דף טו.) גבי הכן וחושב יכול לומר לו אגיסטון איני תבואה לא כמו שפי' בקונטרס שכי' לגבי דהא משמע הכא דאסור ולא מסתבר לחלק בין חסם לנשכר אלא מפ"ת אגיסטון נקרקע שקבליס מן המלך לפדוע כך וכן תבואה בשנה דלאמר התם לעיל מיהה רבי ינאי מכריז פוקו וזרעו ארטנא בשביעית ושפמא סכנת נפשות איכא אס' לא יפרעו מס למלך אי נמי קסבר ר' יאין לגבי נצרכא להפקיע משביעית אי נמי שביעית בזמן הזה דרבנן אפי' דמדרבנן אסור לגבי אחר גבי מלך החירו:

אשרתא. ירושלמי איכא למאן דלאמר דייני חרש זה טבאות ולבתר שמיטה נקביא לה מיין ולישראל אמריין ישר ואיכא למ"ד דלעכו"ם אמרי ישר ולישראל שלום עליכס משמע דלכ"ע לעכו"ם אסור לומר שלום שלום ודלא כש"ס שלנו הכא דלא אסרינן לעובד כוכבים אלא כפילת שלום ונראה דלפי' הירושלמי דמחזיקים ידי נכרים בשביעית ושואלין בשלומם חדא מילתא היא שאומר לו חרש זה טבאות: שלמא י"ט. פי' בקונטרס ולא היה מתכוין לנכרו אלא לנו לרצו ול"ע שלא יהא צוה גונב דעת הנכרות ועל חסם פי' כן דלא קאמר אלא דאין כופלין לו שלום:

הדרן עלך הניזקין

למלכי אמר להו דאמר רב יהודה אמר רב 'אמרי ליה ליטעום מר מידי אמר להו הכי אמר ר' רב יהודה אמר רב 'אסור לו לאדם שיטעום כלום עד שיתן מאכל לבהמתו שנאמר 'ונתתי עשב בשדך לבהמתך והדר ואכלת ושבעת:

ונסנת לה. אלמא חסודה אשת עם הארץ לגבוי משל צעלה וליתן לבהמה: מוריא. מוכה הולכת הימר לע"מא: העיד ר' יוסי כו'. בריתא היא: אין עושין חלת עם הארץ כעברה. עם הארץ שאמר לגבל חבר הפרש חלה מעיקמי ועשה חמה כעברה לא ישמע לו שהרי כבר נטמאה כל העיסה ביד עם הארץ והכהן יסמוך על הגבל שהיא חבר ויהא סבור שהחלה טהורה: אבל עושין. תחילת העיסה כעברה: כפישא או באנחותא. כלים של בלאי חממות ואין רגילים ליתן בהם עיסה וטומאה אין מקבלין: ואינו חושש. הגבל שמא יגע עם הארץ חלה ויטמאה ולקמיה מפרש טעמא: אין עושין סרומא ויטו כעברה. לאחר שהפך זמית לתמן לבית הכד אין מפרשים בדרים חזירים תרומה מהן לעשותן כעברה לפי שכבר הסבירו וצמטען ונטמאו והכהן סומך עליהם וסבור שהן טהורים: ועממא מאי. שר רבנן לאקלוי בתרומה ח"ה קולא דליכא למיחש דלמא הדר נגע: דלא נפיש אגריה. ששכרו מועט לפיכך הוא עני וצריך למונות: דלא שכיח. להשתכר כי אס' משנה לשנה להכי צריך למונות: דאמרינן. לאיסי עליו: אס' ננעה כה. וטמאה: הדרא לנפולא. והוא אינו חסוד לאכול עבל שכימיה:

תקוני סמוין. שהרי בא אלו לתקנה לו: מיכספ לא איכספ ליה. בתמיה: בשלמא חסס. גבי חלה: איכא היכרא. שהימנה בכלים שאין עושין להיט בן עיסה ומוכר על שחימנו עליו: מאי היכרא אית ליה. דליכר: ככלי גללים. שאין מקבליס טומאה דאי נגע בכלי לא מקבל טומאה ונעיסה גופה אית ליה היכרא משום הני כלים שאיני אחמור רבנן עליה כולי האי לשוייה כז גמור לטומא בתשא: ככלים של עמי הארץ. שאין מקבלין טומאה רגיל להשתמש בהן ועם הארץ לא אחמור רבנן כוכבים מפני דרכי שלום הוא דשרי ומשום דרכי שלום כחדא זימנא קני: למיפרא להו אחוזקו. כשאומרין(י) לעמי מלאכה העובדים עליהם מחוקקה ידיכס: אשפרא. אף הוא לשון חיזוק כמו אישטריה (בבבית דף כ"א.). שלמא למר. ולא היה מתכוין לנכרו אלא לנו היה לרצו: השפא אחוזקי מחוקקי. ידעיס דנדורא בדבר האסור לישראל כגון עבודת שביעית: שואלין בשלומן. כל ימות השנה מיבעיא: ליום אידם. ולא חיישין דלמא חזיל ומודה: לא יכנס כו'. דכיון דלחשביה כולי האי דלמא חזיל ומודי: בר אוריין. בן מודה: מלגאה. חולק על עובד עשה סהיה מצערו למר עוקבא עשה אכ צית דין דלאמר' דפרק קמא (לעיל דף י'.)

הדרן עלך הניזקין

למלכי אמר להו דאמר רב יהודה אמר רב 'אמרי ליה ליטעום מר מידי אמר להו הכי אמר ר' רב יהודה אמר רב 'אסור לו לאדם שיטעום כלום עד שיתן מאכל לבהמתו שנאמר 'ונתתי עשב בשדך לבהמתך והדר ואכלת ושבעת:

הדרן עלך הניזקין

עין משפט
גר מצוה
קבר א מ"י פ"ח מהל'
בכורים ה"י:
קבה ב מ"י פ"ב מהל'
תרומות ה"י:
קבו ג מ"י שם ופ"ח
מהל' בכורים הלכה
י"ב:
קבו ד מ"י פ"ב מהל'
תרומות ה"י:
קבה ה מ"י פ"ח מהל'
בכורים ה"י:
קבו ו מ"י פ"ח מהל'
שמיטה ה"י:
קלו ז מ"י פ"ד מהל' ע"ו
ה"י ופ"י מהל'
מלכים ה"י טושי' ו"ד
פ"י קמח פ"י י'
קלא ח מ"י פ"ח מהל'
שמיטה ה"י:
קלב ט מ"י פ"ד מהל'
ע"ו ה"י טושי' ו"ד
י"ד פ"י קמח פ"י ט'
קלג י מ"י פ"ח מהל'
עבדים ה"י סג
ששן טג: